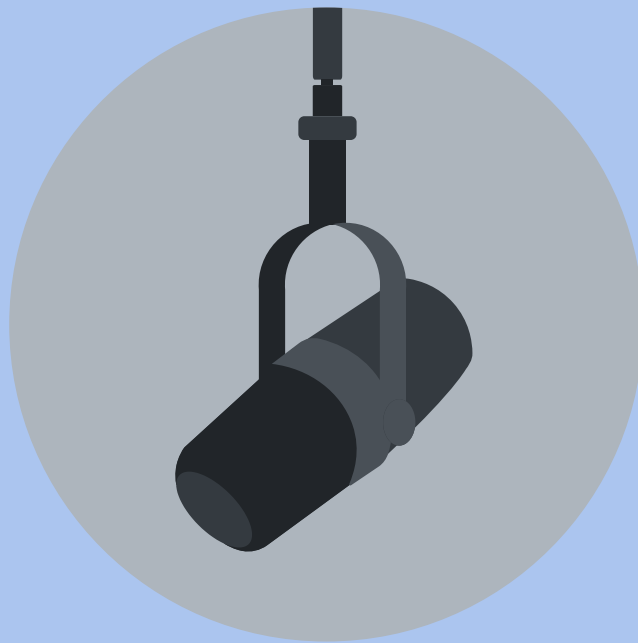

PODCAST: PROJEKTIEN SUUNNITTELU JA TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN

Euroopan unionin
osarahoittama

GREEN
INDUSTRY
FOUNDATION

Projektin suunnittelua tulisi edeltää tilanneanalyysi. On selvää, että projekti ei ole olemassa tyhjiössä. Se on suunniteltu vastaamaan negatiiviseen tilanteeseen tai olosuhteisiin.

Vaihetta, jossa tunnistetaan ja ymmärretään olemassa oleva negatiivinen tilanne, johon on puututtava interventiolla, kutsutaan tilanneanalyysiksi. Tässä vaiheessa on ymmärrettävä vallitseva tilanne ja tunnistettava sen syy. Tilanneanalyysi on hyödyllinen myöhemmissä vaiheissa, kun määritetään strategia ja sen jälkeen erityiset toimenpiteet, jotka kohdistuvat näihin syihin. Hyvä tilanneanalyysi toimii projektin lähtökohtana valaisten, mitä on tehtävä negatiivisten olosuhteiden korjaamiseksi missä tahansa kontekstissa.

Seuraavaksi suoritetaan aukkoanalyysi. Projekti pyrkii aina saavuttamaan tietyn tavoitteen. Projektin päättymisen mennessä sen oletetaan saavuttavan suunnitellun tai toivotun tilanteen, joka eroaa tilanteesta, josta aloitettiin.

Projektin tarkoituksena on täyttää "aukko", joka on olemassa nykyisen tilanteen ja toivotun tilanteen välillä. Tästä syystä suoritetaan aukkoanalyysi nykyisen ja toivotun tilanteen välisen eron tunnistamiseksi. Nyt on aika siirtyä varsinaiseen projektin suunnitteluun. Projektin suunnitteluvaiheessa määritellään tavoitteet, laaditaan strategiat niiden saavuttamiseksi, tunnistetaan toimenpiteet, asetetaan aikataulutetut tavoitteet ja kohdennetaan projektin resurssit.

Projektin suunnitteluun sisältyy myös yksityiskohtaisen toteutus suunnitelman laatiminen, joka sisältää toimenpiteiden aikataulut ja keskeisten vaiheiden suunnitelmat. Tässä vaiheessa laaditaan myös projektin seurantasuunnitelma saavutusten arvioimiseksi.

Kun tarkastellaan tarkemmin projektin suunnitteluvaihetta, ensimmäinen askel on määrittellä projektin tehtävä, jonka tulee olla konkreettinen ja realistinen. Toinen askel on tunnistaa toimet, joita toteutetaan projektin puitteissa asetetun tehtävän saavuttamiseksi. Tämän jälkeen suoritetaan projektin resurssien jakaminen, erityisesti rahoituksen osalta, joka on käytettävissä projektin toteuttamiseen. Rahaa käytetään esimerkiksi henkilöstöresurssien (projektin henkilöstö) rekrytointiin määriteltyjen roolien ja vastuiden mukaisesti. Lisäksi hankitaan fyysisiä ja infrastruktuurisia resursseja, kuten toimisto, laitteet jne., jotka ovat välttämättömiä projektin toteuttamiseksi.

Yksi projektin suunnittelun tärkeimmistä ja perustavanlaatuisimmista vaiheista on sen tavoitteen ja tehtävien määrittäminen. Monet tekevät usein virheen ja käyttävät näitä termejä toistensa synonyymeinä, ymmärtämättä, että ne ovat kaksi erilaista mutta toisiinsa liittyvää käsitettä. Huonosti määritellyt tavoitteet ja tehtävät aiheuttavat epäselvyyttä projektin suunnittelussa ja toteutuksessa. Siksi on tärkeää, että jokaisessa projektissa määritellään selkeästi sen tavoite ja tehtävät sekä varmistetaan, että koko projektin suunnittelu ja toteutus tähtäävät niiden saavuttamiseen.

Projektin tehtävä on tietty tila, joka projektin on tarkoitus saavuttaa ja joka itsessään on tehtävä. Tehtävä johdetaan tavoitteesta, sillä on sama tarkoitus kuin tavoitteella, mutta se on konkreettisempi, mitattavampi ja todennettavissa oleva kuin tavoite. Esimerkiksi, jos tietyn kaupungin pääongelma on "korkea ilman saastumisaste", sitä vastaava tehtävä olisi "vähentää ilman saastumisastetta 35 prosentista nolnaan viiden vuoden kuluessa".

SMART-kriteerejä käytetään laajalti projektin tehtävien arviointiin. Tehtävää pidetään SMARTina, jos se täyttää seuraavat kriteerit:

- Spesifinen (Specific)
- Mitattava (Measurable)
- Saavutettavissa oleva (Achievable)
- Merkityksellinen (Relevant)
- Aikataulutettu (Time-bound)

Kun sovelletaan SMART-kriteerejä tehtävään, joka koskee "ilman saastumisasteen vähentämistä 35 prosentista nolnaan viiden vuoden aikana":

- Spesifinen: Tehtävää pidetään spesifisenä, koska se kohdistuu selkeästi ilman saastumisongelmaan.
- Mitattava: Tehtävä on mitattavissa, sillä sen edistymistä voidaan arvioida käyttämällä "ilman saastumisastetta" mittarina.
- Saavutettavissa oleva: Tehtävää, joka pyrkii vähentämään ilman saastumisastetta nykyisestä 35 prosentista nolnaan kaupungissa, jossa on 50 000 asukasta, arvioidaan saavutettavuuden kannalta. Tämä edellyttää resurssien, käytettävissä olevan ajan ja muiden merkityksellisten tekijöiden huomioon ottamista.
- Merkityksellinen: Tehtävän määrittelyssä projektitiimi ja muut asiantuntijat analysoivat, onko tehtävä merkityksellinen. Tämä tarkoittaa, että tehtävän tulee olla tärkeä ja linjassa aloitteen tavoitteen kanssa.
- Aikataulutettu: On varmistettava, että projektille on määritelty selkeä aikaraja. Tässä esimerkissä projektin tavoitteena on saavuttaa päämääränsä viiden vuoden kuluessa.

Jos projektin tehtävä täyttää kaikki viisi SMART-kriteeriä, sitä pidetään hyvänä tehtävänä.

Toinen kysymys, jota voidaan pohtia, on se, pitäisikö projektilla olla yksi vai useita tehtäviä? Tehtävän määritelmän mukaan sen tulee olla tarkka, konkreettinen ja selkeästi määritelty. Projektille tulisi siis olla yksinkertaisesti yksi tehtävä. Arkikielessä käytetään usein termiä "projektin tehtävät". Tämä termi on kuitenkin virheellinen, ja sen käyttö on ristiriidassa "projektikäytännön" hengen kanssa. Projekti perustuu olennaisesti suuren ongelman jakamiseen pienempiin osiin siten, että kukin ongelma ratkaistaan yksitellen yhden projektin puitteissa. Tarkoituksena ei ole ratkaista kaikkia ongelmia kerralla eikä pyrkiä löytämään yleistä ratkaisua ongelman eri osa-alueille. Projekti, jolla on useampi kuin yksi tehtävä, menettää todennäköisesti fokusensa, ja tehtävästä tulee altis epäselvyydelle ja subjektiivisuudelle. Siksi hyvin suunnitellulla projektilla tulisi olla yksi selkeästi ilmaistu tehtävä.

Suunniteltujen toimien on johdettava projektin tehtävän saavuttamiseen. Tehtävällä on myös korkeampi ulottuvuus, joka ylittää itse projektin tehtävän. Tämä korkeampi ulottuvuus on tavoite, jonka saavuttamiseen projekti pyrkii myötävaikuttamaan. Jokainen projekti, saavuttamalla annetun tehtävän, myötävaikuttaa suuremman tavoitteen saavuttamiseen. Voidaankin oikeutetusti sanoa, että projekti kyllä "saavuttaa" tehtävänsä, mutta "myötävaikuttaa" tavoitteen saavuttamiseen.

Toisin sanoen tavoite on makrotason muutos, johon projekti vaikuttaa mikrotasolla.

Näin ollen esimerkkiprojektimme tehtävä, joka on "ilman saastumisasteen vähentäminen 35 %:sta nolnaan viiden vuoden aikana", myötävaikuttaa samalla korkeamman tavoitteen saavuttamiseen, joka on "ympäristön laadun parantaminen maakuntakaupungissa".

Toinen ajankohtainen esimerkki voi olla projekti, jonka tehtävänä on myötävaikuttaa tavoitteeseen parantaa ympäristön laatua. Suurempi määrä puiden istuttamista, lisää aurinkopaneelien asentamista, kaupunkilaisten laajempi polkupyörien käyttö julkisessa liikenteessä, yhteiset roskienkeräystalkoot jne. ovat vain joitakin projektin tehtävistä, jotka edistäisivät edellä mainittua suurempaa tavoitetta.

Tavoite on siis haluttu muutos, johon pyritään; se on laaja-alainen ja kattava visio. Näin ollen monet projektit voivat viitata siihen ja antaa oman panoksensa edistäen yhteistä tavoitetta samalla, kun ne saavuttavat omat erityiset tehtävänsä.

Siksi on äärimmäisen tärkeää määritellä tavoite ja tehtävät selkeästi, jotta projektin suunnittelu ja toteutus pysyvät läpinäkyvinä ja johdonmukaisina.

